

روانشناسی کودک با نیازهای خاص

تألیف:

دکتر مرجان بهزادفر

سعید مهدی نیا افرا

کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی

انتشارات فراگیر الوند

۱۳۹۹

سرشناسه	: بهزادفر، مرجان، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: روانشناسی کودک با نیازهای خاص / تالیف مرجان بهزادفر، سعید مهدی نیا فرا.
مشخصات نشر	: ساری: فراگیر الوند، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۱ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۹۲۸-۴-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۵۷ - ۱۶۱.
موضوع	: کودکان — روان شناسی
موضوع	: Child psychology
موضوع	: کودکان عقب مانده — روان شناسی
موضوع	: Children with mental disabilities -- Psychology
موضوع	: کودکان ناسازگار — روان شناسی
موضوع	: Problem children-- Psychology
شناسه افزوده	: مهدی نیا فرا، سعید، ۱۳۷۲ -
رده بندی کنگره	: BF۷۱۱
رده بندی دیویی	: ۱۵۳/۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۴۰۸۹۹

انتشارات فراگیر الوند

که عنوان کتاب.....	روانشناسی کودک با نیازهای خاص
که مولف.....	مرجان بهزادفر، سعید مهدی نیا فرا
که صفحه آرا.....	مرجان بهزادفر
که طراح جلد.....	مرجان بهزادفر
که ناشر.....	فراگیر الوند
که شمارگان.....	۱۰۰۰ نسخه
که نوبت چاپ.....	اول ۱۳۹۹
که قیمت.....	۳۶۰۰ تومان

ISBN: 978-622-96928-4-4

فهرست مطالب

۹.....	پیشگفتار
۱۳.....	فصل یکم
۱۳.....	مراحل اولیه کودک
۱۴.....	هش کردن تنها راه احساس اوست
۱۸.....	دنیای حقیقت را کودک
۲۰.....	ادراک کودک
۲۱.....	هوش کودک
۲۲.....	پیدایش حافظه
۲۴.....	تداعی معانی یا تصورات ذهنی
۲۵.....	زبان و تکلم
۲۷.....	عامل زبان با عمل تا چه اندازه هماهنگ است
۳۰.....	کودک در خانواده
۳۱.....	شناختن دنیای خارج
۳۳.....	احساسات و عواطف عاطفی کودک
۳۶.....	استقلال
۳۷.....	نتیجه
۳۸.....	کودک در معرض خطر اخلاقی
۴۱.....	کودک موضوع قانون
۴۳.....	فصل دوم
۴۳.....	مجمع سازمان ملل متحد
۴۳.....	اصل اول
۴۳.....	اصل دوم
۴۳.....	اصل سوم
۴۴.....	اصل چهارم

۴۴	 اصل پنجم
۴۴	 اصل ششم
۴۴	 اصل هفتم
۴۵	 اصل هشتم
۴۵	 اصل نهم
۴۵	 اصل دهم
۴۵	 جمع بندی
۴۹	 فصل سوم
۴۹	 پیشینه یا ادبیات
۴۹	 ۲- اختلالات شبه جسمی در DSMIV
۵۱	 ۴-۲ اختلال بدخیتی بدن
۵۳	 برخی از عوامل زیانی به افسردگی
۵۵	 B اختلال شبه جسمی - متدایز
۵۵	 C اختلال تبدیلی
۵۸	 D اختلال درد
۵۹	 E خود بیمار انگاری
۶۳	 F اختلال بد ریختی بدن
۶۵	 انواع هذیانی و غیر هذیانی اختلال بدشکلی بدنی
۶۷	 بدشکلی بدنی به عنوان یک عامل متغیر «وسواس خبی»
۶۸	 بدشکلی بدنی و اختلالات خوردن به عنوان عوامل متغیر یک اختلال تصویر بدن
۷۱	 بدشکلی بدنی به عنوان یک اختلال روان تنی
۷۱	 ۲-۵ - همه گیر شناسی
۷۳	 سبب شناسی
۷۷	 ویژگی های بالینی
۷۸	 تشخیص افتراقی
۷۹	 سیر و پیش آگهی
۷۹	 درمان
۸۰	 اجزاء درمان
۸۳	 فصل چهارم
۸۳	 مقدمه
۸۶	 نیازهای کودک

۸۷	۱ - تعریف اختلال رفتاری
۸۹	اختلالات رفتاری کودکان
۹۳	طبقه بندی اختلالات رفتاری کودکان
۹۵	عوامل موثر بر بروز اختلالات رفتاری
۹۶	عوامل بیولوژیک
۹۷	۲-عوامل بیورژنتیکی
۹۸	۳-عوامل محیطی
۹۸	نقش والدین در اختلالات رفتاری کودک
۱۰۲	ویژگی های افراد با اختلالات رفتاری
۱۰۳	۲ - اختلال عاطفی
۱۰۳	۱ - ۱ - تعریف اختلال عاطفی
۱۰۴	۲ - ۲ - ماه به بند، مشکلات عاطفی
۱۰۵	طبقه بندی اختلالات عاطفی
۱۰۶	هنجارهای اجتماعی، ره‌گویی
۱۰۷	تفاوت‌های مربوط به جنسیت
۱۰۸	وضعیت روانی کودکان مبتلا به اختلالات رفتاری
۱۰۹	۳ - ۲ - پاره ای از مشکلات رفتاری و رابط آنها با کندی پیشرفت تحصیلی
۱۱۳	۵ - ۲ - برخی تکنیک‌های شناسایی کودکان مبتلا به مشکلات رفتاری
۱۱۵	۶ - ۲ - دسته بندی اختلالات رفتاری و تأثیر آنها بر پیشرفت تحصیلی
۱۱۸	۴ - ۶ - ۲ - گروه بندی از دیدگاه متخصصان آموزش، پرورش
۱۲۱	دوره های مختلف مطالعات همه گیر شناسی اختلال رفتاری
۱۲۴	همه گیرشناسی
۱۲۶	بررسی پیشینه میزان شیوع اختلالات رفتاری کودکان در جهان و ایران
۱۲۶	پیشینه میزان شیوع اختلالات رفتاری در جهان
۱۳۵	فصل پنجم
۱۴۱	۸ - ۲ - پاره ای از تحقیقات انجام شده در رابطه با مشکلات رفتاری و پیشرفت
۱۴۳	۳ - سبب شناسی اختلالات روانی
۱۴۴	۱ - ۳ - دیدگاه زیست شناختی
۱۴۵	۱ - ۳ - عوامل ژنتیک
۱۴۶	۲ - ۱ - ۳ - مغز و دستگاه عصبی
۱۴۶	۳ - ۱ - ۳ - عوامل عصبی - غددی

پیشگفتار

روانشناسی کودک از نظر کلی بحث تازه و مستقلی است که درباره هشیاری و بیداری روان کودک و تأثیر آن در رشد و بلوغ بررسی می‌کند. و به ما می‌آموزد این موجود کوچک و ناتوان که روزی یک قطعه گوشت را بود و ناتوانی بوده چگونه رفتار و کردار خود را در این جهان وسیع آموخته و با چه شرایطی تا دوران بلوغ می‌رسد.

پرورش تدریجی روان کودک با آنچه که مرتبط به مراحل رشد و پیشرفت اعضای بدن و مراحل بلوغ او است کاملاً متفاوت و جدا از هم هستند و این دو مرحله مستقل دارای شرایط مخصوصی است که هر دو به موزات هم پیش می‌روند و در راه مستقیم خرد از یکدیگر کمک می‌گیرند از آن گذشته برای شناختن مراحل روانی کودک کافی نیست که کودک در زمان دنیا آمدن مورد مطالعه قرار دهیم زیرا قبل از بدنیا آمدن در زمانیکه نطفه او بسته می‌شود در آن محیط تنگ و تاریک بدون اینکه ما بدانیم عوامل و شرایطی وجود دارد که اساس زندگی آینده او پایه گذاری می‌شود و از این بحث نتیجه می‌گیریم که از یک نقطه نظر تئوری روانشناسی کودک بایستی از زمان قبل از تولد مورد بررسی قرار گیرد و بدانیم که این کودک در کدام محیط و تحت کدام شرایط و از کدام خانواده بوجود آمده و این هنوز خود بحث بسیار مفصل و پیچیده‌ای است که پایه آن برروی قوانین و توارث وزن شناسی استوار می‌گردد و بعد از تولد شرایط آموزش و پرورش و بسیاری عوامل

دیگر در پیشرفت اعضای بدن و سلسله اعصاب او مؤثر است و با عواملی که در رشد و نمو اعضای بدن تأثیر دارد روان او نیز در کش و قوس تحولات زندگی مراحل خود را خواه ناخواه می پیماید.

البته شرایط محیط نیز از نقطه نظر جسمی و روانی در او و در سازندگی شخصیت او تأثیر دارد و اگر اعضای بدن کودک از روی سیستم بخصوصی رشد نماید در شکوفندگی و پیشرفت قوای روانی او بی اثر نخواهد بود. به عبارت ساده در روانشناسی کودک، کودک را برای خودش مطالعه می کنند و روانشناس باید بداند خصوصیات ارثی و ژن شناسی عامل مهمی در عقب ماندن یا جلوافتادن شرایط روانی کودک بشمار می آید باید اضافه کنیم مسئله وزن شناسی و عوامل ارثی چون موضوع بسیار پیچیده ای بود تا مدتها کسی به آن توجه نداشت ولی از قرن نوزدهم این مسئله اساسی در روانشناسی کودک جای خود را باز کرد و دانشمندان توجه زیاد نموده و دانستند که قسمت مهم و علل اصلی پیشرفت روان کودک زمانی پایه گذاری شده که هنوز کودک بدنی نیامده بود دلیل آن بسیار روشن است، در خانواده ای که در آن سه فرزند زندگی می کنند، فرزندان یک پدر و مادر از لحاظ روانی و استعداد با هم فرق دارند که از آنها با هوش و دیگری کندذهن و سومی فاقد احساسات و صفات انسانی است در حالیکه در سه آنها یک برنامه و شرایط مشابهی بوجود آمده اند. اما اگر زمان نطفه گذار هر کدام را با شرایط زندگی پدر مادر مورد مطالعه قرار دهیم مشاهده می شود که این پدر و مادر در تمام شرایط زندگی دارای یک نوع حالت روانی نبوده و شرایط زندگی هر زمان با زمان دیگری فرق داشته است.

بنابراین تمام شرایط زندگی و عوامل روانی در پایه گذاری وجود کودک دخیالت مستقیم دارد البته بعد از به دنیا آمدن کودک خواه ناخواه دارای استعداد یا تمایلاتی است که قبل از تولید بنیان آن نهاده شده و محیط خارج در روش تعلیم و تربیت نیز باندازه ای تمایلات و استعداد او را تحت تأثیر قرار می دهد.

بنابراین روانشناس کودک در حالیکه پیشروی روانی او را مطالعه می کند باید بداند که اساس هستی این کودک با چه شرایطی پایه گذاری شده و بعد از تولد محیط و اطرافیان چه تأثیری در او باقی گذاشته اند کسی که روان کودک را مطالعه می کند از عواملی که باعث پیدایش این خصوصیات شده باید آگاهی کامل داشته باشد در زمان گذشته کودک را به نام اینکه کودک بود به او توجهی نداشته و تربیت و پرورش او را نیز جز وظایف لازم نمی شمردند اما امروز به این نکته

متوجه شده اند که کودک یک انسان کوچکی است و بایستی روح و جسم او به موازات هم با شرایطی مساوی پرورش یابند و اگر در امور جسمی نواقصی موجود است در رفع آن بکوشند زیرا اگر بطور مثال کودک دیر تر از زمان معین راه رفتن را یاد بگیرد این ناتوانی در روان او تأثیر خواهد گذاشت با این معنی که هر نوع ناتوانی جسمی در عقب انداختن هشیاری روانی او بی اثر نخواهد بود تستها و آزمایشهای روانی این مشکل را تا اندازه ای حل کرده و روانشناس با کمک آزمایشهای لازم روح و جسم کودک را بلکه نسبت مساوی پرورش میدهد تا بتواند از یک کودک خردسال و ناتوان در آینده یک انسان کامل بدون عیب و نقص بسازد.

نوشته ای که در دست دارید در این مسائل با شما گفتگو می کند و به شما می گوید که کودک شما در چه شرایطی بوجود آمده و بعد از تولید چه وظایف و تکالیفی را برای پرورش او بر عهده دارید و البته اگر در این روش درست با سیستم های امروز دنبال شود بدون تردید کودکان امروز که پدران و مادران آنها به شما می آیند از لحاظ روانی بدون عیب و نقص وارد جامعه خواهند شد و پس از اینکه درباره مسائل روانشناسی با شما صحبت کردیم در قسمت دوم این مقاله چند کلامی هم درباره کودکان عقب مانده و خصوصاً کسانی که در محظور اخلاقی قرار گرفته اند با شما گفتگو می کنیم و نشان می دهیم رفتار کردار نامعالم و خارج از قاعده بعضی پدر و مادرها تا چه حد در گمراهی کودکان مؤثر خواهد افتاد.

دکتر مرجان بهزادفر

سعید مهدی نیا افرا